
The Antiphysical Review

Founded and Edited by M. Apostol

232 (2021)

ISSN 1453-4436

O alta carte: Exceptionalul

M. Apostol

Department of Theoretical Physics, Institute of Atomic Physics,

Magurele-Bucharest MG-6, POBox MG-35, Romania

email: apoma@theory.nipne.ro

Hait! A aparut o alta carte! De data asta de un domn filosof. O antropologie! Ca Mache al lu' popa Zamfirache, de-i mai zice si Ampotrofagu', de-a speriat mahalaua cind umbla la alegeri cu basamacu'n cap!

Domnu' autor ne spune "ne-am ivit pe Pamint, pare-se, din intimplare,...". Pai daca e pare-se inseamna ca nu prea stim, si cind nu stim bine e sa tacem, sa nu vorbim, sa nu scriem ce nu stim in carti. Dar de, asta n-o fi si la filosofi. Si continua: ..."printr-un concurs cu totul improbabil de imprejurari;". Acum, orice intimplare e improbabila, ca de-aia e intimplare, asa ca ne pricopsiram repede si cu un pleonasm. Cam mult pentru un filosof filolog.

Omul, zice domnul autor, e "uriciunea planetei". Probabil autorul are multe oglinzi prin casa. E mizantrop rau, fudul si scriitor. Ce-o avea cu omul? Daca nu-i plac oamenii, de ce nu merge el sa traiasca in padure? Poate se impaca mai bine cu lupii. Traim, zice domnul autor dupa Pindar ca "visul unei umbre"; de ce nu "Ca vis al mortii-eterne e viata lumii-ntregi", cum zice Eminescu? Dar domnul autor continua cu ceva de felul rai, uriti si prosti, rau de tot, dar citeodata si maretii, adica noi, oamenii. Nu stim ce sa mai credem? Ce vrea domnul filosof, ce ne spune, unde bate? Adinc de tot!

De ce continui sa citesc cartea? De bleg, ca sa-i dau o dovada autorului!

"Mi-e rusine ca sint om". Il credem, daca spune el! Pare-se ca vrea sa spuna ca omul ar sti ce e bine, frumos si drept, dar face rau, urit, si gresit. Nimic mai fals. Omul nu stie, nu poate sti, nici ce e bine, nici ce e frumos, nici ce e drept. Toate astea sint variabile si indefinite. Traim si noi cu iluzia lor, si ne ducem viata cum putem, mai bine, mai rau, mai frumos, mai urit, mai cinstit, mai vinovat. Autorul e hilar de tot. Zice ca binele, dreptatea, frumosul provin de la majoritate, sint normele majoritatii, ale maselor, si ca uriciunea nu este decit exceptia de la regulile majoritatii. Frumos comunism, frumoasa democratie, n-am ce zice! Toate marile personalitati care ne-au impins inainte, cu chiu cu vai, in lupta asta a noastra pentru supravietuire, au fost blamate, judecate si condamnate de cei multi. Ne-am strins cu totii si le-am luat gitu' tuturor! Apoi, unora le-am facut statui, ca sa ne ridem cu totii, in public. Majoritatea? Democratia? Nimic mai scabros, mai odios! A facut domnul autor referendum ca sa scrie cartea asta?

Domnul autor zice ca regula ne-o prescrie majoritatea, si ca trebuie s-o respectam. Dar noi, de, oameni rai, mai o incalcam citeodata, exceptional, sintem exceptii. Sau invers, regula este tot raul din noi - sau din majoritate? - , si majoritatea e exceptia buna, sau noi sintem exceptia buna? E o betie de cuvinte in cartea domnului autor, ca te apuca raul, si-ti vine sa exceptionezi. Ba chiar are un capitol intitulat Regula ca exceptie si Exceptia ca regula. Jocul asta ieftin de cuvinte e ridicol si disgratios. Am auzit ca autorul scrie un tratat intitulat Mamarea ca fata mare, sau

Fata mare ca mamarea. Mai bine ar canta cu poetul: Respinge raul si rugina/ Ponciful, palidul si prostul/ Pastreza postul si patina/ Respecta regula si rostul.

Autorul pare sa spuna ca sintem rai toata saptamina, dar Duminica ne facem buni. E de biserica, de popa, treaba asta! Asa vrea domnul autor sa-si illustreze teoria exceptiei. Dar, de altfel, nu prea se intelege ce vrea sa spuna, ca desi minuieste cuvinte, nu stie limba lor. "Sa cinte muzica pe limba mea". E posibil sa fi zis ca regula e Duminica, si ca exceptia e toata saptamina, ceea ce e mai credibil pentru inaltimile aeriene de unde scrie si vorbeste domnul autor, de-acolo din virful pomului, ca de-aia e exceptii pe lume, ca sint ele multe, si uneori mai multe!

La urma urmei, ce e exceptional? Ala bun, sau ala rau? Are zebra dungii albe pe fond negru, sau dungii negre pe fond alb? Raspunsul este evident: da! Cam asta e logica domnului autor.

Autorul ne mai delecteaza spunindu-ne ca binele ti-l faci cu dreapta, raul ti-l faci cu stinga! Dar daca te uiti in oglinda cind faci cu miinile? Sa nu ne incurcam! N-am mai ris asa de mult!

Autorul e preocupat sa deschida portile iadului. Un capitol se intituleaza Cum sa deschidem portile iadului? Se zice ca ar fi gasit solutia imbracindu-se intr-o rochie si punindu-si poalele-n cap. Atunci s-ar fi deschis iadul, dar a scapat!

De ce am citit aceasta carte? Ca s-o uit!

Acum, la sfirsit, dupa ce am citit cartea, si dupa toata aceasta mica operatiune indelicata pe care am comis-o mai sus, bag seama ca m-a cuprins un oarece sentiment crestinesc de mila pentru bietul autor. La urma urmei, pare si el un biet crestian onest, care isi pune o intrebare cinstita, cu toata bunacredinta: In fond si la urma urmei, ce e omul si ce vrea el? Adica, isi pune problema antropologica, si se zbate cu filosofii lui s-o dezlege. Sa incercam sa-i raspundem aici, sa nu mai piarda bietul om timpul cu filosofia. Vorba poetului: Filosofie - O! Pustie filosofie!

Omul este alcatuirea care se naste din parinti, interactioneaza cu lumea, si pierе in neant, moare. Nasterea, parintii si neamul lui; interactiunea cu lucrurile naturale si cu oamenii, inclusiv cu el; si moartea, eterna si definitiva, sint cele trei lucruri care definesc omul. Toata viata omului sta sub semnul instinctului vital, care subzista printre noroc si ghinion. Omului ii vine sa traiasca, si-o face cum poate. Omul are noroc daca se naste sanatos; are mare ghinion daca se naste beteg (esti norocos daca te nasti barbat iar nu femeie, grec iar nu barbar, atenian iar nu spartan). Are mare noroc daca parintii il iubesc si el isi iubeste parintii si neamul din care se trage. Sub imperiul instinctului vital, omul se apuca de una si de alta: invata, alearga, se joaca, repara masina, zideste case, cultiva pamintul, face versuri, bate cuie. Cred ca Aristotel ar fi spus ca omul este singurul animal care bate cuie. Isi traieste viata, interactioneaza cu obiectele naturale. Face meserii, arte, stiinta, filosofie, tehnologie, construieste, darima, ridica, doboara, cultiva, vorbeste, scrie, se imbolnaveste si se vindeca, si face inca multe alte lucruri, toate fara nici o noima, nici un rost, din pornire instinctuala. Umbla dupa faima, avere si placeri, le are si zice ca are noroc (sau ca e destept), nu le are si zice ca are ghinion. Nu alege nimic din niciunele. Nici nu intelege ce face, ce i se intimpla. Zice buna ziua si nu fura, nu ucide, ca sa nu-l omoare semenii lui, interactioneaza astel cu oamenii. Nu minte ca sa nu fie mintit. Este instinctul vital, care da sa se conserve, cum ar fi zis Kant. Face toate astea din instinct, fiindca asa ii vine, fara nici o noima. Morala este denumirea unor astfel de lucruri. Viseaza, vede naluci, aude voci. Se ocupa cu stiinta, cu artele. Ii vine sa faca asta. Unora. Altora nu le prea vine, le vine sa faca altceva, sau sa nu faca nimic, pur si simplu. Are noroc daca ii dau unii de mincare, daca are salariu, daca poate si el sa dea din acea mincare celor din jurul lui. Fiindca ii vine, se insoara, se marita, face copii. Are stari de exaltare, si zice ca e indragostit, fericit. Are stari de depresie, de sictir, si zice ca e amarit. Si unele, si altele trec. Sint o chimie necunoscuta. Daca poate sa-si ajute copiii, si-i vine s-o faca, are noroc. Daca nu, are ghinion. Exultam cind facem ceva nou, frumos, maret, care ajuta omenirea.

Raminem pe ginduri, si ne blestemam zilele ca nu intelegem ce-am facut. Ni-l iau altii si-l intorc impotriva celorlalti, impotriva noastra. Lumea ne blesteama. Am ucide si noi. Viata omului e un haos in care numai instinctul de supravietuire mai poate face oarece ordine. Norocul. Norocul nostru si ghinionul lor. Vremea trece, omul imbatrineste, apare uitarea, degradarea fizica, fara sa bage de seama omul se apropie de moarte. Daca are in fata sfirsitul, are noroc; daca ramine surd la apropierea mortii, are ghinion. Cu noroc sau fara, cu ghinion sau fara, viata trece, se asterne uitarea. Am zis eu aici ceva de morala, de filosofie, de organizarea statala, de legi, de liberul arbitru, de libertate, vointa, putere, ratiune? De Dumnezeu? Nu. Toate astea sint fantasme care insotesc viata, fara nici un amestec cu ea. Asta e toata antropologia filosofica. In rest, hirtie innegrita.

A citit, prin nu stiu ce intimplare, toate astea Descartes, si s-a sculat din mormint si mi-a zis: Musiu, ce palavre sint astea? Noi oamenii am construit case, poduri, sosele, trenuri, avioane, vapoare, am organizat societatea, fiecare cu rostul lui, am facut stiinta si tehnologie, am trimis omul pe Luna, am inventat otelul, plastice, laseri, energia nucleara, am construit o civilizatie, ne asigura viata, buna starea; ii invatam pe copiii nostri s-o duca mai departe, e durabila, consistenta, trebuie doar sa fim prudenti, sa avem masura, cum ziceau grecii atit de dragi dvoastra, si totul e bine, va fi bine, si nu va fi rau. Sintem rationalisti, ce naiba! Sintem podoaba creatiei, ai incredere, el mie, ce e cu gindurile astea negre? Nu ma asteptam din partea matale, nu te recunosc, zice Descartes.

Da, musiu Descartes, zic eu, ai dreptate, am facut, facem in continuare toate astea. Dar nu intelegi ca vrem si altceva? Ceva ce nu stim, nu ne e clar, nu intelegem. Noi oamenii civilizati, eroii societatii moderne, podoaba creatiei, vrem si altceva. Ce vreti? ma intreaba Descartes. Omul, zic eu, e ca riul. Apa riului se zbate tot timpul catre alte vaduri, alte maluri si limanuri, si nu e nicioadata aceeaasi, se avinta tumultoasa catre apa cea mare si nesfirsita, unde-si afla sfirsitul. Omul vrea ce vrea si apa riului.

Aristotel zicea ca omul e un animal imbecil, mi-a zis Descartes.